

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน ชั้นมัธยมปลาย จังหวัดปทุมธานี

Factor Affecting to Senior High School Alcohol Drinking in Pathum Thani Province

สุรเมศวร์ ฮาซิม* รัตนา เลิศสุวรรณศรี และรมิดา ศรีเहरา

สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศูนย์รังสิต ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120

Suramase Hashim*, Rattana Lersuwansri and Ramidha Srihera

Department of Mathematics and Statistics, Faculty of Science and Technology, Thammasat University,

Rangsit Centre, Khlong Nueng, Khlong Luang, Pathum Thani 12120

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยจากบริบททางสังคม และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดปทุมธานี โดยตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวน 615 คน และใช้แบบสอบถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือได้ 0.845 เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบสองกลุ่ม เพื่อหาอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีอิทธิพลไตรอานิก คือ (1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เกรดเฉลี่ย (2) ปัจจัยจากบริบททางสังคม ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลใกล้ชิด และบรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ (3) ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ได้แก่ ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ยังพบว่าบรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมากที่สุด ตัวแบบที่วิเคราะห์ด้วยวิธีการถดถอยโลจิสติกแบบสองกลุ่มสามารถจำแนกกลุ่มได้ถูกต้อง 77.6 % มีค่า specificity 79.5 % และมีค่า sensitivity 74.9 %

คำสำคัญ : การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์; นักเรียนชั้นมัธยมปลาย; ทฤษฎีอิทธิพลไตรอานิก

Abstract

This research aimed to study intra-personal influence factors, social context influence factors and cultural environment influence factors affecting alcohol drinking in high-school students in Pathum Thani province. There were 615 samples in the study. Survey data were collected by questionnaires.

The reliability of the questionnaires was 0.845. Data analyzed with the use of descriptive statistics and binary logistic regression to find factor affecting alcohol drinking in high-school students. Research findings which expressed the factor affecting alcohol drinking from the perspective of the theory of triadic influence were: (1) Intra-personal influence factor was academic performance. (2) Social context influence factors were the drinking behavior of students' parents and students 'friends and social normative beliefs in alcohol drinking, and (3) Cultural environment influence factors was attitudes toward the behavior in alcohol drinking. Moreover, it presented that the strongest predictor was social normative beliefs in alcohol drinking. The result from binary logistic regression correctly classified 77.6 % of the cases. The test presented 79.5 % specificity and 74.9 % sensitivity.

Keywords: alcohol drinking; senior high school students; Triadic influence theory

1. คำนำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ได้มุ่งเน้นการเตรียมเยาวชนให้มีความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจ ทักษะชีวิตและความรู้พื้นฐานโดยผลักดันให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชนให้ห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติด (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) อย่างไรก็ตาม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเครื่องดื่มที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในสังคมไทย สามารถพบเห็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในทุก ๆ เหตุการณ์ เช่น งานเลี้ยงฉลอง งานสังสรรค์ งานทำบุญ หรือแม้กระทั่งงานศพ จึงอาจจะกล่าวได้ว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการบริโภคของคนไทย การรณรงค์ให้เยาวชนห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงเป็นสิ่งที่ยากและต้องใช้ความพยายามและความร่วมมือกันอย่างมาก จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2557 พบว่าประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 32.3 เป็นผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วัยเยาวชน (15-24 ปี) มีอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่ม คือ 16.7 ปี และมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถและเคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุสูงกว่าวัยอื่น ๆ

(สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) สาเหตุที่เยาวชนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น เนื่องจากเยาวชนเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง ต้องการความเป็นอิสระและความเป็นส่วนตัวสูง ซึ่งเมื่อบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปแล้วอาจจะเป็นสิ่งที่ชักจูงนำไปสู่การใช้ความรุนแรงได้ง่ายขึ้น ได้แก่ ทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ทำร้ายร่างกายและฆ่าผู้อื่น เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2553; Piyasil, 2008)

จากสถานการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนและวัยรุ่นในปัจจุบันนี้จำเป็นจะต้องมีการระวังและป้องกันอย่างจริงจัง เพราะอายุของผู้เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่นมากขึ้น เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงจากพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ที่ทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มได้ง่ายกว่ากลุ่มอายุอื่น การแสวงหาแนวทางเพื่อการควบคุมการขยายตัวของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และลดความสูญเสียทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะ

ในวัยรุ่น ซึ่งเสี่ยงต่อการติ่มและการได้รับผลกระทบจากการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์มากเป็นอันดับสองรองจากกลุ่มที่อยู่ในวัยทำงาน (ปัทมิต และคณะ, 2553)

การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยและกระบวนการเข้าสู่การติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบที่ติดตามมาจากการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญยิ่งที่จะต้องพัฒนาศักยภาพในการเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า แต่ประชากรกลุ่มนี้เป็นวัยที่อยู่ในช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงจากเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ มักจะมีอารมณ์อ่อนไหว และถูกชักจูงให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรู้ เล่น อยากรู้อยากลอง มีความต้องการที่จะเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ แต่ความละเอียดอ่อนของจิตใจวัยรุ่นเป็นปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูงที่จะตัดสินใจติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ ประกอบกับในทุกวันนี้ กลุ่มเป้าหมายทางการตลาดของเครื่องติ่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์พยายามจับกลุ่มเป้าหมายการตลาดไปที่กลุ่มวัยรุ่นวัยเรียน ด้วยการสร้างค่านิยมการติ่มแล้วดูดี และอีกหลากหลายวิธีเพื่อจูงใจให้ผู้ที่ไม่เคยติ่มได้ทดลองลองติ่ม ขณะเดียวกันกลุ่มธุรกิจ และผู้จำหน่ายเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะร้านประเภท ผับ บาร์ พยายามใช้กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดเพื่อดึงดูดลูกค้ากลุ่มวัยรุ่น ให้เป็นลูกค้าของร้าน (พนมพร ตรีศรี, 2548)

การศึกษานี้มีจุดมุ่งที่จะศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมที่มีผลต่อการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดปทุมธานี โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีอิทธิพลไตราติก (Triadic influence theory) พัฒนาขึ้นโดยเฟรย์และเพเทรียตีส (Flay and Petraitis, 1994) เป็นแนวทางในการศึกษา ทฤษฎีนี้

ได้กล่าวถึงปัจจัยจากอิทธิพล 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยจากภายในตัวบุคคล (intra-personal influence factor) ปัจจัยจากบริบททางสังคม (social context influence factor) และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (cultural environment influence factor) รวมทั้งพฤติกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องที่มีต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายให้ทราบถึงสถานการณ์และความเป็นไปของปัญหาที่เกี่ยวกับการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ และเห็นความสำคัญในการควบคุมปัญหาการบริโภคเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยจากบริบททางสังคม และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ที่มีอิทธิพลต่อการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดปทุมธานี

3. กรอบแนวคิดในการศึกษา

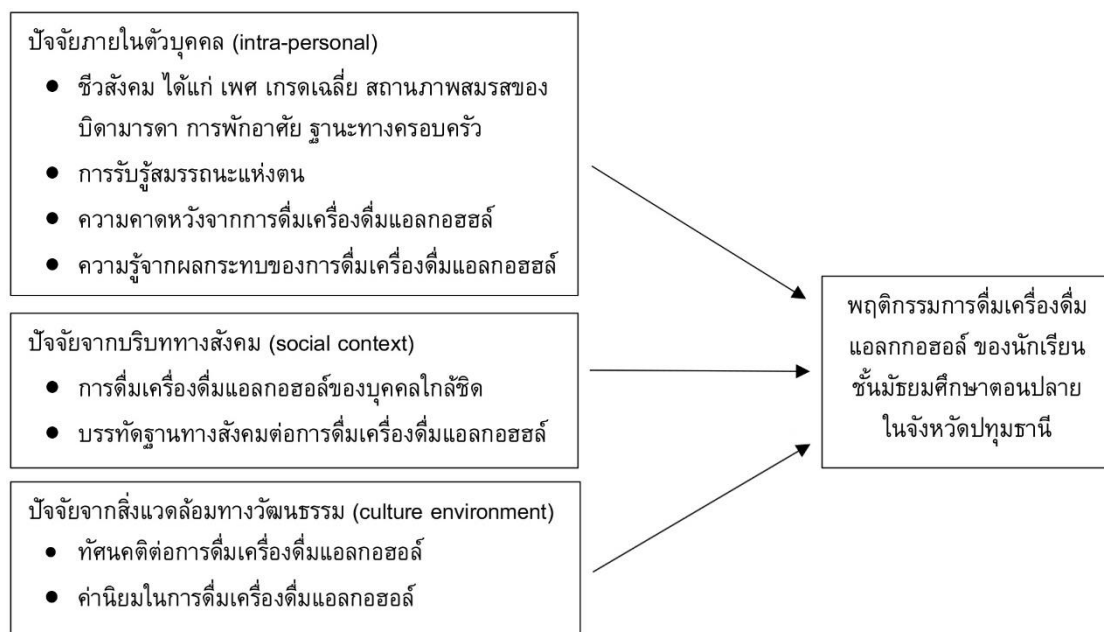
พฤติกรรมการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดปทุมธานีเกี่ยวข้องกับ 3 ปัจจัย (รูปที่ 1) ได้แก่

3.1 ปัจจัยภายในตัวบุคคล (intra-personal) คือ (1) ชีวสังคม ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย และฐานะทางครอบครัว (2) การรับรู้สมรรถนะแห่งตน (3) ความคาดหวังจากการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ และ (4) ความรู้จากผลกระทบของการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์

3.2 ปัจจัยจากบริบททางสังคม (social context) ได้แก่ การติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของบุคคลใกล้ชิด และบรรทัดฐานทางสังคมต่อการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์

3.3 ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (culture environment) ได้แก่ ทัศนคติต่อการดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และค่านิยมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 วิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้ ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน 21 โรงเรียน มีประชากรนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวนรวมทั้งสิ้น 18,353 คน

โดยตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ได้มา

จากการเลือกตัวอย่างแบบอ้างอิงความน่าจะเป็น (probabilistic sampling) โดยเลือกตัวอย่างแบบกลุ่มสองขั้น (two-stage cluster sampling) มีหน่วยตัวอย่างปฐมภูมิ (primary sampling unit, PSU) คือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหน่วยตัวอย่างทุติยภูมิ (secondary sampling unit, SSU) คือ ห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การเลือกตัวอย่างแต่ละขั้นใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) ในขั้นที่หนึ่งเลือกโรงเรียน 4 โรงเรียน จากทั้งหมด 21 โรงเรียน ได้ตัวอย่าง คือ โรงเรียนปทุมวิไล โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม และโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม ในขั้นที่สอง เลือกห้องเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 3 ห้องเรียน จากแต่ละโรงเรียน ซึ่งนักเรียนทุกคนที่อยู่ในห้องเรียนที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างจะ

เป็นผู้ให้ข้อมูล โดยการตอบแบบ สอบถาม ได้ ตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายรวมทั้งสิ้น 615 คน

4.3 เครื่องมือและการทดสอบคุณภาพ

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ จากนั้นสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย รายได้ สถานภาพการสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย สถานะทางเศรษฐกิจ การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของตัวอย่างและบุคคลใกล้ชิด

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ลักษณะคำถามเป็นคำถามในแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert scale) และคำถามวัดความรู้แบบถูกผิด

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ในแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (cronbach's alpha) ผลจากการวิเคราะห์พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (reliability coefficient, α) 0.845 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.6 ซึ่งกล่าวได้ว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดปทุมธานีต่อไป

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีขั้นตอนและรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.4.1 การพรรณนาข้อมูลทั่วไป รวมถึง

คำถามเกี่ยวกับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ จะใช้การนำเสนอด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของคะแนนที่ได้ (Demircioglu *et al.*, 2014) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 คือ เห็นด้วย

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 คือ ไม่แน่ใจ

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 คือ ไม่เห็นด้วย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.4.2 การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ใช้สถิติทดสอบไคกำลังสอง (Chi-square test) และเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนที่ตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ด้วยสถิติทดสอบที (t-test)

4.4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์โดยใช้วิธี การถดถอยโลจิสติกแบบสองกลุ่ม (binary logistic regression)

5. ผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมปลายในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งใช้ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.60 และเป็นเพศชายร้อยละ 32.40 โดยมีอายุเฉลี่ย 16.24 ปี มีเกรดเฉลี่ย 3.24 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2,797.80 บาท สำหรับข้อมูลสถานภาพการสมรสของบิดามารดา โดยส่วนใหญ่พบว่าบิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 76.19 บิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน คิดเป็นร้อยละ 18.90 และกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต คิดเป็น

ร้อยละ 4.40 พักอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดา คิดเป็นร้อยละ 86.90 พักอาศัยกับญาติ คิดเป็นร้อยละ 7.70 และพักอาศัยที่อื่น ๆ เช่น พักหอพัก คิดเป็นร้อยละ 5.40 เมื่อพิจารณาถึงฐานะทางครอบครัวพบว่าครอบครัวมีฐานะค่อนข้างรวย คิดเป็นร้อยละ 46.60 ครอบครัวมีฐานะค่อนข้างยากจน คิดเป็นร้อยละ 46.10 ครอบครัวมีฐานะยากจน คิดเป็นร้อยละ 6.30 และครอบครัวมีฐานะร่ำรวย คิดเป็นร้อยละ 1.00 เมื่อถามถึงบุคคลที่ตัวอย่างจะปรึกษาหรือพูดคุยเมื่อมีปัญหาหรือมีความเครียด พบว่าปรึกษาบิดาหรือมารดา คิดเป็นร้อยละ 47.80 รองลงมาปรึกษาเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 34.80 และที่ไม่ปรึกษาใครเลย คิดเป็นร้อยละ 8.40 ความเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนใกล้ชิด พบว่ามีบุคคลในครอบครัวที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 64.50 และไม่มีบุคคลในครอบครัวที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 35.50 ในส่วนของเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าไม่มีเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 35.90 มีเพื่อน 2-3 คน ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 37.70 และมีครึ่งหนึ่งของเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 26.30 และในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา พบว่าตัวอย่างที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 59.00 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.00 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ้างเป็นครั้งคราวตามโอกาส คิดเป็นร้อยละ 24.10 และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 2.00

5.2 ด้านความคิดเห็นของตัวอย่างในปัจจุบันต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ตัวอย่างเห็นด้วยกับประเด็นที่ว่าท่านรู้สึกพอใจในชีวิตปัจจุบันของท่าน เมื่อเห็นเพื่อนกระทำในสิ่งที่ผิดท่านมักจะบอกเพื่อนตรง ๆ และท่านรู้สึกว่าคุณเป็นคนที่มีความสามารถ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.97,

3.86 และ 3.65 ตามลำดับ

ส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรทัดฐานสังคมเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเด็นต่าง ๆ พบว่าตัวอย่างเห็นด้วยกับประเด็นที่ว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองจะไม่ชอบหากนักเรียนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนเป็นเรื่องผิดกฎหมาย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.72 และ 2.60 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในประเด็นข้อคำถามต่าง ๆ พบว่าตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่งกับประเด็นที่ว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุของปัญหาสุขภาพ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดปัญหาทางกฎหมายและศีลธรรม โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.36 และ 4.22 ตามลำดับ ตัวอย่างเห็นด้วยกับประเด็นที่ว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุของความยากจนหรือทำให้ยากจนลง และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดื่มได้แต่ต้องมีสติ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.91 และ 3.70 ตามลำดับ

ตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อค่านิยมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเด็นต่าง ๆ พบว่าตัวอย่างเห็นด้วยกับประเด็นที่ว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เสียการเรียน และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับงานเลี้ยงสังสรรค์เป็นของคู่กัน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.70 และ 3.00 ตามลำดับ ในส่วนของปัจจัยความคาดหวังในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่งกับประเด็นที่ว่า การดื่มเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์มีผลเสียต่อสุขภาพ และการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ขาดสติและก่อให้เกิดความประมาท โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.39 และ 4.31 ตามลำดับ ตัวอย่างเห็นด้วยกับประเด็นที่ว่า การดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เสี่ยงต่อการโต้เถียงและทะเลาะกัน และการดื่มแอลกอฮอล์เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักศาสนา โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.15 และ 3.79 ตาม

ลำดับ

การตอบคำถามเพื่อวัดความรู้จากผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าคำถามที่ตัวอย่างสามารถตอบได้ถูกต้องสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอายุไม่ครบ 18 ปี บริบูรณ์ วันสำคัญทางศาสนา ประเทศไทยกำหนดให้งดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่สามารถช่วยเสริมสมรรถภาพทางเพศได้ โดยมีเปอร์เซ็นต์การตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 90.60, 89.10 และ 78.00 ตามลำดับ ส่วนคำถามที่ตัวอย่างตอบผิดมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การดื่มสุราผสมน้ำอัดลมหรือโซดาจะทำให้เมาน้อยกว่าดื่มเพียง ๆ การออกกำลังกายให้

เหงื่อออกมาก ๆ ช่วยทำให้สร้างเมา และการดื่มน้ำหวาน กินผลไม้ไม่สามารถช่วยแก้อาการเมาได้ โดยมีเปอร์เซ็นต์การตอบผิดร้อยละ 67.20, 56.90 และ 53.0 ตามลำดับ

5.3 การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในส่วนของปัจจัยเพศ สถานภาพการสมรสของบิดามารดา การพักอาศัยของนักเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคคลที่ไวใจและพูดคุยปรึกษาเป็นอันดับแรก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในครอบครัว และจำนวนเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบไคกำลังสอง ผลการวิเคราะห์แสดงดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมปลายในจังหวัดปทุมธานี

ปัจจัย	ค่า Chi-square	P-value
เพศ	12.856	0.0000*
สถานภาพการสมรสของบิดามารดา	4.350	0.226
การพักอาศัยของนักเรียน	0.831	0.660
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	0.624	0.891
บุคคลที่ไวใจและพูดคุยปรึกษาเป็นอันดับแรก	19.982	0.003*
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในครอบครัว	25.398	0.0000*
จำนวนเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน	177.633	0.0000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน พบว่าเพศ บุคคลที่ไวใจและพูดคุยปรึกษาเป็นอันดับแรก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในครอบครัว และจำนวนเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยที่เพศชายจะมีโอกาสการดื่ม

มากกว่าเพศหญิง กลุ่มนักเรียนที่ปรึกษาเพื่อนเป็นอันดับแรกเมื่อเกิดปัญหาจะมีโอกาสการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ นักเรียนที่บุคคลในครอบครัวหรือนักเรียนที่มีเพื่อนจำนวนมากที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเช่นกัน

การศึกษาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้สึกต่อตนเอง

บรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่ม ทศนคติต่อการดื่ม
ค่านิยมในการดื่ม และความคาดหวังจากการดื่ม
ของนักเรียนที่ไม่ดื่มและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

วิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบ t ผลการวิเคราะห์แสดง
ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน
ระดับมัธยมปลายในจังหวัดปทุมธานี

ปัจจัย	การดื่ม/ไม่ดื่ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P-value
ความรู้สึกต่อตนเอง	ไม่ดื่ม	3.6399	0.47304	3.189	0.002*
	ดื่ม	3.5152	0.48284		
บรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่ม	ไม่ดื่ม	1.4219	0.35190	-11.689	0.000*
	ดื่ม	1.7726	0.38529		
ทัศนคติต่อการดื่ม	ไม่ดื่ม	2.1918	0.62508	-11.076	0.000*
	ดื่ม	2.7095	0.52844		
ค่านิยมในการดื่ม	ไม่ดื่ม	2.0578	0.68953	-9.091	0.000*
	ดื่ม	2.5711	0.68742		
ความคาดหวังจากการดื่ม	ไม่ดื่ม	1.9432	0.66133	-8.848	0.000*
	ดื่ม	2.3827	0.56337		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกปัจจัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยปัจจัยความรู้สึกต่อตนเอง และปัจจัยความรู้จากผลกระทบการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักเรียนที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่ปัจจัยบรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่ม ทศนคติต่อการดื่ม ค่านิยมในการดื่ม และความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนในด้าน ความรู้จากผลกระทบการดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งเป็นคำถามวัดความรู้รวม 6 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยกลุ่มที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีคะแนนเฉลี่ย 5.1185 คะแนน ในขณะที่กลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีคะแนนเฉลี่ย 4.6270 คะแนน

การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้วิธี binary logistic regression พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน ได้แก่ เกรดเฉลี่ย (X_1) การมีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (X_2) การมีเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (X_3) การมีเพื่อน 2-3 คนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (X_4) คะแนนเฉลี่ยด้านบรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ (X_6) และคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (X_6) โดยมีฟังก์ชันความน่าจะเป็นของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน ($Y=1$) ได้ดังนี้

$$P(Y=1) = \frac{1}{1+e^{-z}}$$

$$z = -1.402 - 0.508 X_1 - 0.545 X_2 - 2.324 X_3 - 0.71 X_4 + 1.353 X_5 + 0.678 X_6$$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติกและค่าสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในตารางที่ 3 จะพบว่า

(1) นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสูงมีโอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำอยู่ 0.602 เท่า

(2) นักเรียนที่ไม่มีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่านักเรียนที่มีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ 0.580 เท่า

(3) นักเรียนที่ไม่มีเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่านักเรียนที่มีเพื่อนครั้งหนึ่งที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ 0.098 เท่า

(4) นักเรียนที่มีเพื่อน 2-3 คนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่านักเรียนที่มีเพื่อนครั้งหนึ่งที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ 0.491 เท่า

(5) นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยด้านบรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงมีโอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยด้านบรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำอยู่ 3.867 เท่า

(6) นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงมีโอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำอยู่ 1.969 เท่า

ตารางที่ 3 การจำแนกกลุ่มการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ค่าจากการสุ่มตัวอย่าง	การดื่ม/ไม่ดื่ม	ค่าจากการจำแนกกลุ่ม		จำนวน
		การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
		ไม่ดื่ม	ดื่ม	
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ไม่ดื่ม	252	65	317
	ดื่ม	58	173	231
			รวม	548

6. สรุป

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมปลายในจังหวัดปทุมธานี มีประเด็นที่น่าสนใจและสรุปได้ ดังนี้

6.1 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชายเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนหญิง

พบว่านักเรียนชายดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนหญิงในสัดส่วนร้อยละ 51.26 และ 36.06 ตามลำดับ

6.2 บรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ

เครื่องมือวัดแอลกอฮอล์ของนักเรียนมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งและอันดับสองตามลำดับ

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีงบประมาณ 2557

8. รายการอ้างอิง

กนิษฐา ไทยก้า, 2550, การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่จำหน่ายและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้บริโภค, ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.), กรุงเทพฯ, 72 น.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10, แหล่งที่มา : <http://www.nesdb.go.th>, 10 กันยายน 2558.

บัณฑิต ศรีไพศาล, จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ และกมล วัฒนพร, 2553, รายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ. 2553, แหล่งที่มา : <http://www.cas.or.th>, 24 ตุลาคม 2558.

พนมพร ธรรมศรี, 2548, การวิเคราะห์ประเภทย่อยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557, การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ.2557, กลุ่มสถิติประชากรและสังคม สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.

Demircioglu, G., Aslan, A. and Yadigaroglu, M., 2014, Exploratory factor analysis study for the scale of high school students' attitudes toward chemistry, Int. J. New Trend. Edu. Implicat. 5: 38-45.

Flay, B.R. and Petraitis, J., 1994, The theory of triadic influence: A new theory of health behavior with implications for preventive interventions, Adv. Med. Soc. 4: 19-44.

Piyasil, V., 2008, Family with adolescent, Retrieved August 18, 2008, from Office of Women's Affairs and Family Development, Ministry of Social Development and Human Security Web Site: <http://www.women-family.go.th>